

MINDSZENT-SZEGVÁR

ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	4 frt — kr.
Fél évre	2 frt — kr.
Negyed évre	1 frt — kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szerkesztési és kiadási díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilvános közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Baross Gábor szobra

Egy szobrot lepleztek le Budapesten az elmúlt vasárnap, az akarat a genialitás, a munka érzébe öntött jelképét, mely hirdetni fogja századokon át még a késő utókornak is Baross Gábor elévülhetetlen érdemeit.

A trencsénmegyei szolgabíró, mivel odahaza már nem bírtak a tótok, hogy tőle megszabaduljanak, megválasztották képviselőnek és elküldték, illetve felküldték Budapestre és rövid idő alatt lett belőle Magyarország első közlekedésügyi minisztere és az egész Európa által méltán bámult legmerészebb, leggeniálisabb kereskedelmi miniszter.

Egész életében, minden tetteiben a haza érdekei vezéreltek. Esménye egy nagy, hatalmas Magyarország volt.

Bámulatos az a nagy munkaerő, mely ezen emberben lakozott. Fáradhatatlanul, éjt nappalá téve a legszigorubb önzetlenséggel dolgozott hazájáért, nemzetéért. A magyar vasutakat államosította. Egy hatalmas ipart, egy hazafias kereskedelmet teremtett meg. A vízi utakat kivette az idegenek kezéből és megteremtette a magyar folyamhajózást, egy egész kis flottát bocsátván a magyar vizekre.

Lankadhatatlan buzgalommal dolgozott tengeri hajózásunk érdekében és alatta megvalósult az a rég óhajta mondt jelszó: *„Tengerre magyar!”*

Olcsóvá tette a szegény nép érdekében a vasuti közlekedést és Magyarország elsőnek hozta be általános csodalokozás között a zóna-díjsszabást. Újjá szervezte a hiányos iparoktatást, mert belátta, hogy e téren nagy hiányt szenvedünk a szakképzett elemekben Nagy gondozásban részesítette a fumei kikötőt és — betöretette a vasminiszter a Vaskaput.

Oriási merész vállalat volt a Vaskapu szabályozása, de Baross attól nem rettent vissza és tiszteletet szerzett hazánknak az egész világ előtt.

Egy fényes csillag volt ő, mely rövid időn át bevilágította hazánk eget és midőn majd a késő utókor megáll szobra előtt, azt fogják egymásnak mondani, hogy „volt egyszer egy magyar ember, ki behalt a munkába”. Ot évig ténylenn, világitott ezen csillag, aztán saját tűzétől felémészte megszűnt létezni.

A legnagyobb magyar munkás, — mint katona a csatatéren — a munkába halt bele. A Vaskaputól hozta haza magában az erős ember a halál csiráját és rövid 5 évi munkája után — mely idő alatt többet dolgozott, mint mások 50 év alatt — ezer, meg ezer ember kísért egy fekete kocsi, a melyben egy halott feküdt és ez Baross Gábor volt.

Most lett volna 50 éves, ha a kérelhetlen halál el nem ragadja tőlünk. Ki tudja, ha a magyarok Istene még tovább is meghagyta volna őt nekünk, hogy hová, mily messzire, mily magasra vezetne volna nemzetét?!

Isten kifürkészhetetlen szent akarata előtt meg kell az emberi paráynak hajolni és Baross halálával a nemzetet ért nagy csapásból még azt a vigaszt is méríthetjük, hogy ő vele kegyesen bánat el a halál, mert dicsőségének telyében, nemzetének szolgálatában, a munka fegyverével, a kalapáccsal kezében hunyt el.

A nemzeti hála és kegyelet ércszobrot emelt hazánk fővárosában Baross Gábor emlékére. Előttünk áll a magyar közlekedés, a magyar ipar és kereskedelem, a komoly munka érzébe öntött szobra, a becsületes munka örök dicsőítésére.

Utczai járdák.

Egyizben már felihtuk az előljárási figyelmét egy rövidke kis cikkben utczai járdáink tarthatatlan rossz állapotára

Dicséretül legyen mondva, az előljárási maga hatáskörében, hiven a régi rendszerhez és annak keretében mozogva, megtette a szokott intézkedéseit, mely abból állott, hogy felhívta, mindazon háztulajdonosokat, hol a deszkajárók hibásak voltak, vagy teljesen hiányoztak, hogy azokat vagy javíttassa ki, vagy pedig újakkal pótolja. Sőt elment az erély azon fokáig, hogy a község költségén szerzett be deszkajárókat és azokat a háztulajdonos terhére annak haza előtt le is rakatta.

Kétségtelenül ehhez az előljárási joga van és minden ez irányban hozzánk érkező panaszokra sem felelhetünk egyebet. Amde ha ahhoz joga van az előljárási joga, hogy deszka padlókat rakasson le a háztulajdonos terhére, nincs-e annyi joga, hogy annál sokkal megfelelőbb téglajárdák építésére kötelezze a háztulajdonosokat?

Amennyiben ez az eddigi szokásokkal ellenkezik, sőt erre felhatalmazva nincs, szerintünk ennyire nem terjed a joga és így azt el nem rendelhetné még az esetben sem, ha ennek az eljárásnak nagy szükségességéről meg lenne is győződve.

De ezt a felhatalmazást meg kell adni az előljárási joga. A képviselő testületnek mielőbb el kell készíteni a járda szabályzatot.

Nem csak hogy a kor igényeinek, nem csak hogy a községnek nem felelnek meg a mai gyalogjárdáink állapota,

de sőt egyáltalán elmondhatjuk, hogy alig vannak járdáink a nagy utcának egy kis középpontját kivéve, hol a rossz téglajárda váltakozik a vegyes méretű keskeny és keskenyebb deszka padlókkal, úgy a fő utca két vége, mint az összes mellékutcák télen, ha csak fagy nincs, teljesen járatlanok.

Ideje volna már, hogy Mindszent község járda szabályzatot alkosson, melyben határozottan körülírandó lenne, hogy például a piacz téri, a községközi tér, templom téri, szóval a község főhelyén fekvő házak előtt mondjuk másfél méter széles téglajárda, a főbb mellékutcákon egy méter széles téglajárda az utca mindkét oldalán, míg a kevésbé járt utcák egyik oldalán lenne szintén csak egy méter széles téglajárda a község által kiépítve oly módon, hogy ezen járdák költségei a háztulajdonosokon bizonyos meghatározott évi részletekben szedődne be. Így elérnénk azt, hogy Mindszent községben bizonyosan lennének jó járdák a község megterhelése nélkül és anélkül, hogy az illető háztulajdonosokra is valami nagyon terhes lenne az építési költségek viselése, amennyiben azok visszafizetését illetőleg hosszabb határidőt lehetne kitűzni.

Elismerjük, hogy ez évből már ez keresztül nem vihető, de e kérdés felvetését épen azért találtuk egész aktuálisnak és így könyebben is keresztülvihetőnek, mert még ezen a télen elég keserves tapasztalatokat fogunk szerezhetni arról, hogy mily kellemetlen az, hogy ha a szomszédba sem mehetünk el a nélkül, hogy ne térdig gázoljunk a feneketlen sárban.

Ha azt akarjuk, hogy ezen szegény teljes állapot már végre valahára véget érjen, úgy e tárgyat minél előbb a közigyelés elé kell terjeszteni és nem kételkedünk azon, hogy ha bár nem is az itt általunk mondottak szerint, de mégis e kérdés megfelelő megoldást fog nyerni.

Községi ügyek.

Községi közgyűlés.

Mindszent község képviselő testülete f. hó 24 én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a képviselők csak nagyon kis számmal jelentek meg.

A közgyűlésnek csak egyetlen tárgya volt: „a tiszántuli járás szolgabírói hivatalának az iparos tanonc-iskola ügyébeni rendelete.”

Elnöklő bíró, a 9 órára egybehívott közgyűlést 3/4 10 órakor megnyitván P a p Akos jegyző felolvassa a szolgabírói rendeletét, melyben szigoruan utasítja az előljárási joga, hogy a tanonc-iskola megnyitására azonnal intézkedjék, mert a vallás és közoktatásügyi miniszter rendelete szerint, ha 50 tanonc van — míg a időkörben az a szám fogyatkozna is — az iskola feállítására a község kötelezve van.

Utastja továbbá az előjáróságot, hogy a 2%-os pótdót rója ki, mert a kért állami segínyt azért nem kapja meg a község, mert a törvényes követelményeknek nem felel meg. Sürgős intézkedésre hívja fel a jegyzőt és bírót és kijelenti, hogy ha 8 nap alatt az iparos tanonc-iskolát fel nem állítja és az ipariskolai bizottságot meg nem alakítja, a bíró és jegyző ellen a fegyelmet el fogja rendelni.

Pap Akos hivatkozik a multkorra, hogy ő mindig a mellett volt, hogy az ipariskola létesítésék. Ezt már több közgyűlés elé terjesztette. Most is csak azt indítványozza, hogy az iskolát fel kell állítani, mert azt szükségesnek tartja. Sem ő, sem a bíró arról nem tehet, ha a közgyűlés eddig más álláspontot foglalt el, de most ismét kéri a közgyűlést, hogy az iskolát állítsa fel.

Kovács Imre nem zárkozik el attól, hogy az iskola felállítsák, de ne a község maga viselje a terhet. 200 frtot már megajánlott erre a célra a közgyűlés, járuljon hozzá az állam is. Ellene van a pótdó kiadásának.

Korom Gáspár szintén ellenzi a pótdó kiadását, de ő biztos forrásból úgy értesült, hogy két tanító vállalkozik a tanításra a megajánlott 200 frtért.

Pap Akos erre megjegyzi, hogy igen, ezt ő is úgy tudja, hogy két tanító hajlandó lenne a mondott összegért az oktatást teljesíteni, de a hitoktatásért külön díjazást kér.

Schönfeld Márton azt mondja, hogy ő mindig a mellett volt, hogy az iskola fentmaradjon, most is nagyon óhajtana, hogy az felállítsák, de sem a kormányt, sem az iparhatóságot nem eresztene ki a hozzájárulás alul. A község nem kötelezhető az iskola felállítására, mert nincs meg a törvényben előírt legkisebb létszám, az 50 iparos tanonc. Kötelezve érezheti magát a közgyűlés az iskola felállítására közművelődési okokból és ezért meg is szavazott 200 frtot. Járuljon hozzá a kormány is az erre szolgáló alapból vagy 250 frttal.

U képtelennek tartja, hogy két tanító megfelelhessen az oktatási kívánalmaknak és miután nem az a cél, hogy csak iskolába menjenek a tanoncok, de az is, hogy tudjanak, ő ebbe nem egyezik bele.

Kovács Imre indítványozza, hogy ő a hitoktatásért fizetne még a 2 tanítónak 40 frtot, a rabbinak 20 frtot, semhogy a 2%-os pótdó kiadását.

Faldu Imre szintén megadná a 260 frtot, de négy tanítónak, mert csakis így lehet sikeres az oktatás.

Wimmer Károly szerint itt az a kérdés első sorban is, hogy tartozik-e a község az ipariskolát törvény szerint felállítani, vagy nem. Ha nem tartozunk, akkor miután az államse-

gélyt megvonták, nem is állítjuk fel és nem rójuk ki a 2%-os pótdót. Ő is a mellett van azonban, hogy ha nem tartozunk is felállítani, óhajtja azt és azért a 200 frt készpénzt fűtést, világítást stb. a község adni fog, a többi csak államsegéllyel fedezhető, így a mellett van, hogy ha csak 20 tanonc van is, azok is részesüljenek a kellő oktatásban.

Pap Akos konstatálja, hogy nincs 50 tanonc. Még többek hozzászólása után a közgyűlés kimondotta, hogy mivel a legkisebb létszám sem volna meg — ép úgy mint eddig nem volt — a jövőben sem kötelezhető az iparostanonc iskola felállítására. Azonban eddigi határozatát fentartja és ha államsegélyt kap, úgy az iskolát fel fogja állítani.

Mint biztos forrásból értesülünk, a két tanító kijelentette, hogy ketten nem fogadják el a tanítást, így ez a kérdés önmagától esik ki.

Világ folyása.

Elkeseredett harc folyik most a Bánffy-kormány ellen, melyet az ellenzék folytat ellene. A 48-as Kossuth-párt egyesülve az Ugron-féle 48-as párttal, 30 éves programjukhoz híven küzdenek Magyarország önállóságának érdekében és ezért a már 2 év óta húzódozó kiegyezés kérdésében — tekintettel az osztrák politikai viszonyokra is — minden megengedhető eszközzel akarják a gazdasági különválást Ausztriától, vagyis: az önálló vámterületet.

Bánffy Dezső miniszterelnök és óriási nagy pártja, ugylátszik, hogy semmi körülmények között sem akarja az önálló vámterületet, de sőt erre nézve minden nyílt felvilágosítás adását megtagadták. Ezen körülmény folytán is úgy a nemzeti, mint a néppárt csatlakozott a már említett két párthoz és az így e kérdésben egyesült ellenzék elhatározta azt, hogy míg a kiegyezés kérdése tisztába nem hozatik, mindenféle napirend tárgyalását meg fog akadályozni.

Ez már több mint egy hónapja hogy történt és azóta folyik az ugynevezett obstrukció és beszélnek — beszélnek ezt is, amazt is, egy-egy szónok kibeszél egy egész ülést is, az idő meg halad előre és még ma sincs sem ki egyezés, sem kvóta-arány megállapodás, sem az államháztartás vezetéséhez feltétlenül szükséges költségvetés az 1899. évre.

Időközben, miután a kormány belátta, hogy az ellenzék szilárd magatartása lehetetlenné

fogja tenni a költségvetés letárgyalását, bizva erős pártjában, felhatalmazást kért, hogy a költségek törvényes megszavazásáig az ez évi költségvetés keretében a kormány az adókat beszedhesse, a szükséges kiadásokat fedezhesse. Igen ám, csak hogy az ellenzék máig még csak tárgyalni sem engedte e kérdést és még ma is úgy látzik, hogy ha az ellenzék kitart ujév utánra, beáll egy oly állapot, mely rendezett, alkotmányos államban beállani nem szabad, vagyis törvényesen adót beszédni, pénzt kiadni, ujjorcokat szedni stb. nem lesz jogosult a kormány.

A harc mindinkább elkeseredettebbé vált, mert a közbejött események újabb fegyvereket szolgáltatottak az ellenzék kezébe, az első ilyen fegyver a Dezsőffy szolgabíró ügye volt.

Megtörtént állítólag az az eset, hogy az általános képviselő-választások alkalmával a miniszterelnök ezen szolgabíró magához hivatta és befolyásolni igyekezett arra, hogy ne az ellenzéki, hanem a kormánypárt jelöltjét támogassa.

Óriási viharokat, sőt a miniszterelnök elleni számtalan sértéseket idézett elő ezen ügy.

Ezt követte az a szerencsétlen Hentzi-ügy, mely több részleteket tartalmazott. Az első kedvező volt, mert ő felségének azon kegyes és magas elhatározását hozta, hogy a szobor el fog távolíttatni és helyébe Erzsébet királyasszonyunk szobra jön.

Egy pillanatra még az adózó harc is szünetet tartott ezen jó hír hatása alatt, de nyomban következett utána Krieghammer közös hadügyminiszter k o m m e n t á r j a, hogy a Henczi szobrát a katonai akadémia udvarára helyezik, hogy „az ifjuság okuljon.“

Soha nem látott zivatar tört ki erre az ellenzék sorai között, melyet még inkább elmérgesített Fejérváry báró honvédelmi miniszter „Henczi védelme“, mely akkor érte el tetőfokát, mikor Fejérváry a folytonos közbeszólások folytán felizgatva, sértést vágott a nemzeti párt szone közé.

„Osztrák zsoldos“, „Ki vele“, „Vonja vissza“, „Kérjen bocsánatot.“ stb szavak özönét zudították a miniszter felé.

„Nem vonom vissza“, „Soha“, felelt hűszkén a miniszter és folytatni akarta beszédét,

TÁRCZA.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.

A tanyai leány büne.

— Igaz történet. —

Szép volt mint a festett bimbó Kun Julis, kit a vásárhelyi tanyák között csak a szép Julcsának neveztek.

Egészségtől duzzogó piros ajkai közül folyton hangozott a dal. Csicsgergett, mint a madár és szép gömbölyű karjai sohasem pihentek csak úgy égett előtte a dolog.

Sokaknak szemet szurt a leány és nem egy daliás legénynek dobogott a kék mándli alatt sebesebben a szive, ha meglátta. Nem egy legény igyekezett, hogy magát megszerettesse a szép Julcsával, de minden igyekeztét kárba vesztett, mert a milyen szép, a milyen vig, épp oly érnyes is volt. Míg észbontó mosolyával magához édesítette akaratlanul is a legényeket, az első kétértelmű szóra eltűnt a mosoly és szemében sértett könnyek jelentek meg.

„Olyan nebánys-virág ez a Julcsa“ mondogatták a legények maguk között és el-el maradoztak mellőle a könnyebb vérűek.

Jöttek a komolyabb érzelmi legények az öreg Kun Imréhez és a legnagyobb tisztességtudással kérték meg a leányt hitestársul. Nem is lett volna az öregnek egyik-másik gazdag legény ellen kifogása, de hát mit tehetett róla,

ha az ő szemefénye minden ilyen becsületes ajánlatra csak csengő kacajjal felelt.

— Rá érek én még férjhez menni édes apám! Nem hagyom én még kendet itt legény kedvéért sem.

— Hát igaz is, rá ér még a leány, hisz egész gyerek. Karáncsonykor mult 16 éves — morgogott az öreg Imre bácsi.

Hej pedig volt egy legény mégis, akihez szivesen hozzá ment volna, de az nem kérte, mert mint atyjának egyetlen fia 250 hold jó fekete föld és sok szép jószág várandó örököse lévén, meg olyan diákos is volt a gyerek, tehát magasabb igényei voltak. Mindazonáltal, bármennyire igyekezett is kerülni a vagyonban anynyira alantabb álló leányt, őtet is megbabonázták azok az örökké mosolygó szép szemek és nem bírt ellen állani a leány piros ajkairól a téréséges pusztán messzhangzó danák mintegy hivatató hangjainak.

Szerette a leányt, de nem vehette el. Ebbe szülei semmi körülmények között bele nem egyeztek volna.

Ez a vagyon gögje, melytől nem ment a mi paraszt gazdánk sem. Ennyit tudott meg csak a tanyai világ a szép Julcsa és a gazdag paraszt legény szerelméről — egész az elmúlt hétig, mert soha senki őket együtt nem látta.

Aratáskor még már hajnal előtt megcsendült a Kun tanyán az ének és még éjfél előtt 11 órakor is busan hallgatták a legények — közben jobbról is balról is dalban felelve a leány dalára. Nyomatás idején meg olyan szomorú csendessé

vált ez a tanya, mint mikor a szép zöld erdő őszszel ott hagyják a dalos madarak.

— Szép Julcsa beteg, megerőltette magát a marokverésben, hisz úgy hordta, hánnya azokat az embererőt is kipróbáló nagy kékvetket, hogy no — mondogatták egymásnak az szomszédok.

Hej pedig nagyobb baja volt ennél Julcsának. Megrontotta az a nagy egészség, az a pezsgő vér, a forró szív, a vágyó szerelem és az az édes átkos első csók, mely elcsattant.

Egy régi történet az, mely mindig új marad — a leány elbukott.

Senki sem sejtette a kétségbeesés azon borzasztó harcát mely a szegény leány szívében viharzott. Nem tudott felőle semmit az édes apa sem, csak ápolta gondosan beteg galambját és remegett, hogy elveszti éltének egyedül örömét és vigaszát.

A napokban egy öreg ember jött be a tanyáról, megtörtén és sirva kérdezősködött a kapitány után, hol kétségbeesett zokogással rettentő panaszt emelt saját leánya ellen.

A szép Julcsa mefojtotta és ellökte magát szerelmének gyümölcsét. A bíróság a törvények rideg szakasza szerint foglalt ítéletet hozni a leány felett és az emberi igazságszolgáltatásnak elég lesz téve

De hát elég lesz-e téve? Az, ki durva kézzel leszakított egy fészlő virágbimbót és a sárba taposta? Ehhez az igazságszolgáltatásnak nincs semmi szava.

Egy régi történet az, mely új marad mindig és mégis oly — szomorú. **Levelányi.**

mely azonban teljes lehetetlenséggel volt határos. Az ellenzék egyértelműen oda nyilatkozott, hogy mindaddig, míg a miniszter sértését vissza nem vonja, nem hagyja beszélni.

Leirhatatlan jelenetek következtek erre. Tízszor kísérlette meg a miniszter beszédét folytatni és tízszer akadályozták meg ebben. Tízszor zárta be az elnök az ülést és tízszer nyitotta meg. Beült az éj, a képviselők még mindig együtt voltak. A karzatok a hír hallatára egyetemi ifjakkal telt meg és beállott Magyarország törvényhozási termében a teljes anarchia.

Miután minden kísérlet, hogy a miniszter beszédét folytathassa, sikertelennek bizonyult, az elnök éjfélben azzal zárta be 11-szer az ülést, hogy „a 21-iki ülés csak éjfélig tarthat, mert ezután már 22-ike következik.“

Egyszerre csak a karzaton elhelyezkedett egyetemi ifjak ajkáról felhangzott az a dal, mely rezgésbe hozza a magyar ember szívét. A karzat kezdett, az ellenzéki képviselők len a teremben segítették dalolni, hogy „Kossuth Lajos azt izente . . .“

Az utcákon rendőrök várták az ifjakat és megindult a harc az utcán és tart már napok óta. Budapest utcái a forradalom képét mutatják.

Másnap Szilágyi Dzsó elnökölvén a kedélyek némileg bent lecsillapodtak ugyan, mert Fejérvári kijelentette, hogy „vegyék az általa mondottakat meg nem történté“ de minduntalan vészír érkezett, hogy a rendőrség brutális módon bánik kint az ifjakkal, kik közül eddig már 300-nál többet elfogtak. A tüntetések még mindig tartanak.

Alig csillapult le a Hentzi szobor által okozott izgatottság, már akadt egy új ügy, mely nem engedheti a tüzet lelohadni. Wlassics miniszter meg akarja ünnepeltetni a magyar iskolákban „az osztrák császár 50 éves jubileumát.“ Ez ügyben Kossuth Ferencz szólalt fel.

A mint a viszonyok jelenleg állanak, valóban aggodalomra ad okot és valószínűleg már a legközelebb jövőben — ha az ellenzék harcmodora nem változik — az országgyűlést elfogják napolni, hogy később azt feloszlassák és új választásokat fognak kitűzni, hogy nyilatkozzon a nemzet.

Helyi és vegyes hírek.

Felhívás. A mai számunkhoz vidéki előfizetőinknek egy posta utalványt mellékelünk, azzal a kéressel, hogy mindazok, kik az előfizetési díjjakkal hátralékban vannak azt a hét folyamán okvetlen beküldjék. Csak nem kívánják, hogy helyettük a nyomdaköltségeket mi fizessük. Aki lapot jár az fizessen, aki nem akarja ezen csekélységet se fizetni, az ne járasson lapot.

— **Ötvenéves uralkodói jubileum.** Ő felsége a király december hó 2-án unnepi trónra léptének ötven éves évfordulóját. Különösen Ausztriában lesznek nagy ünnepek. A pápa — amennyiben december 2-ika pénteki napra esik — a bőjt alul a katolikus híveket felmentette.

— **Új bankjegyek.** A régi kimult, kopott forintos után végre kivonják a forgalomból a többi megmaradt papirospénzt, az öt forintos, a tízes, az ötvenest, a százast és az ezrest. Helyettük az osztrák-magyar bank előkelő művészekkel rajzolt minták után szép, világos rózsaszínű bankjegyeket nyomtat.

— **A fölölvasó társaság.** Örömmel konstatáljuk, hogy „A tél“ című cikkekünkben felvetett eszmék a megvalósítás útján haladnak. A fölölvasó társaság alakulában van és már eddig a többen jelentkeztek kik a fölölvasások megtartására vállalkoznak. Az első fölölvasás a nép számára ingyenes lesz és a jövő vasárnap fog a „Földmivelő körben“ megtartatni. Már most felhívjuk az érdeklődők figyelmét erre a körülményre.

— **A gyújtogatók.** Megemlékeztünk annak idején a községünkben előfordult és bebizonyított gyújtogatásról, melyet a vásárhelyi Papi Géza felbujtására egy helybeli korcsárosné, Barna Rozál követett el. Az elmúlt héten tárgyalta az ügyet a szegedi törvényszék és a bűnösöket elítélte. Papi Géza rovott multa egyént öt és félévi, Bozó Lajosné Barna Rozált 8 havi börtönre ítélte. Papi az ítélet ellen felebbezett, míg Barna Rozál az ítéletbe belenyugodott. A kir. ügyész mindkét vádlott terhére felebbezett.

— **A Baksi műt munkálatai befejeztettek** és miután a megejtett vizsgálat semmi hibát sem fedezett fel, a vármegye a Klingér és Taussig cégtől az utat átvette, és már az elmúlt héten a közforgalomnak át is adotta.

— **Ismét parlamenti pábj.** Perczel Dzsó a legközelebb menti felszólalása alkalmával amidőn rendőri brutálításokat igyekezett megvédeni, Holló Lajos Félégház város képviselője közbe szólt, minden *csak a megfélemlített kormány akarata.* A miniszter felelve azt mondta, hogy a tudomány még nem fedezte fel a bátorság fokmérőjét, de a láz fokmérő már van. Ezt arra értette, hogy egy alkalommal Holló nem jelent meg a bíróság előtt, magát lázas állapotával mentette ki. Ebből keletkezett a párbaly. Perczel könnyű sérülést kapott az arcán, Holló sértetlen maradt.

— **A hódmező-vásárhely-makói vasút** kiépítése most már bizonyos, a tavasszal már hozzá is fognak. A kiépítést az arad-csanádi vasutársaság vállalta el.

— **Hesszeni légy vármegyénkben.** Lapunk múlt számában jeleztük, hogy a szentesi határban a hesszeni legyek mutatkoznak. A csongrádmegyei gazdasági egyesület felirt egy szakértő biztos leküldése végett a földmivelési miniszterhez. A miniszter a napokban Pásztor István tanárt küldte le a baj tanulmányozása céljából ki Mátéffy László gazdasági egyesületi titkár kíséretében most a szentesi tanyák között jár.

— **5200 frt egy forintért.** Szentesen történt meg az az eset, hogy ötezercétszáz forint értékű részvény 1, most egy forintért kelt el árverésen. Sima Ferencz és dr. Székely Béla ugyanis 50 drb 10 frtos Vörösmarthy féle részvénytársasági nyomda részvényeit helyezték zálogba a szentesi ipar és mezőgazdasági szövetkezethél. Időközben a Vörösmarthy nyomda csődbe került Sima és Székely pedig a zálogot nem váltván ki, azt el kellett árverezni. A vevő a hitelező szövetkezet volt.

— **Függetlenségi kör Sándorfalván.** Vasárnap délelőtt alakult meg Sándorfalván az első függetlenségi és 48-as kör, melynek megalkotása már régi vágya az ottani függetlenségi polgároknak. Az alakuló közgyűlésen sokan részt vettek Szegedről is. A függetlenségi polgárok meghívására részt vettek a gyűlésen: dr. Lipkai Kálmán, a szegedi központi kör elnöke és Sári János pénztárnok. Dr. Lipkai Kálmán adott programot a körnek, amelyet nagy lelkesedéssel tettek magukévá a sándorfalvi polgárok. Ezután megválasztották egyhangulag a tisztikart és fogadták el az alapszabálytervezetet. Elnök lett Kovács Antal földesgazda, titkár Szabó István. A kör vezetőinöke dr. Lipkai Kálmán. Délben ebéd volt, melyen több felköszöntő hangzott el. Az új függetlenségi körnek 520 tagja van.

— **Darányi a szegedi kiállítás díszelnöke.** A szegedi mezőgazdasági kiállítás rendező bizottsága dr. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternél tisztelegget, hogy őt a kiállítás díszelnökségének elvállalására felkérje. A küldöttségben részt vettek: gróf Dörsseffy Aurél a Gazd. Egyesületek Országos szövetségének elnöke, Bajánovics Sándor elnök, Forstner Géza igazgató és Rubinek Gyula ügyvezető-titkár. A földmivelésügyi miniszter a díszelnökség elvállalására hajlandónak nyilatkozott s azon reménynek adott kifejezést, hogy a kiállítás a gazdasági egyetlek szövetségében méltóan fog si kerülni. Szeged városát és a szegedi rendező bizottságot a küldöttségben seki sem képviselte.

— **Trachoma járvány Magyarországon.** A statisztika kimutatása szerint Magyarország 16 millió lakosa közül 29.386 trachomás beteg volt ez év elején, mely október 1-ig 1107 beteggel szaporodott. E betegség terjedése különösen nagyon leli magyarázatát, hogy népünk még mindig nagyon idegenkedik az orvosi kezeléstől és barna országoszte e betegséget ingyen gyógykezelik, mégis hatósági kényszerrel kell alkalmazni, hogy a betegek az orvos elé menjenek. Sokan eltagadják a bajt, így terjedését megakadályozni nem lehet.

— **Vidéki tudakozódó irodák.** A kereskedelemügyi miniszter a hazai kereskedelmi és iparkamarához rendeletet intézett, amelyben felhívja a kamarákat, hogy a székhelyükön létesítendő kereskedelmi tudakozódó irodák létesítése tárgyában tegyenek javaslatot. A miniszter azt óhajtja, hogy ezek az irodák már január hóban kezdjék meg működésüket még pedig szerves kapcsolatban a Kereskedelmi Múzeum tudakozódó irodájával. A munka megosztás lényege az, hogy a kamarák a vidéken az érdekeltek körében való közvetlen propagandát folytatnak és a kereskedelmi ügyeken kívül kultiválnak információkat azokról a szomszéd országokról, amelyekkel a kerületbeli iparosok és kereskedők már sűrűbb összeköttetésben vannak. — Ezt az álláspontot a kamarák már magukévá tették.

— **Öngyilkosság.** Szegváron Bihari Mihálné szül. Pargel Viktória kedden éjjel, midőn hozzátartozói mélyen aludtak, észrevétlenül kiment az udvarba és a kutba ugrott, ahol halálát lelta. A megejtett boncolás kiderítette, hogy a szerencsétlen asszony tifusz-betegségben szenvedett és egy önkivületi pillanatban követte el végzetes tettet. A szerencsétlen véget ért fiatal asszony tragikus sorsa felett általános a részvét.

— **Hosszu életű apácák.** Egy 1837-ben alkotott spanyol törvény arra készítette az államot, hogy bizonyos apácza tagjainak egy puzata nyugdíjat fizessen. Most feltűnt Madridban hogy az egyházi hatóságok által az igazságügyiminiszteriumban benyújtott kimutatások 1851. óta az apácák közt egyetlen halálesetet se konstataáltak. Az 1837-ben elkészített nyugdíj listám szerint a legfiatalabb apácza akkor 17, a legidősebb pedig 73 éves volt. E szerint az első apácza ma 78 éves, a második 127 éves volna, a többi apácák legnagyobb része pedig a száz éves kort elérte vagy túlhaladta. Bármi egészséges a nyugodt és csendes élet, a miniszter csak nem akarja elhinni, hogy az összes spanyol apácák olyan hosszú életűek volnának és minhogya a nyugdíjra jogosult apácák eltartása az államnak eddig nagyon sok pénzébe került, a kormány elhatározta, hogy az összes 1838-ban engedélyezett nyugdíjat megszünteti szabadságában áll az érdekelteknek, hogy arra való jogosultságukat hiteles okiratok alapján érvényesítsék.

CSARNOK.

Bárány felhők.

Gizike és Kálmus együtt hempergtek a bojhos szőnyegekben. Margitka, Irénke, és Sárika az asztalnál dolgoztak a függő lámpa mellett, Jolánka pedig behúzódott a divány szögletében és nem mozdult. U vendég volt és a gyermekek Karácsonyra horgoltak, hímiztek papucsot, asztalfutót és nem szóltak hozzá, mert ilyenkor komolyak a gyermek ée halgatnak.

Édesapa — a Jolánka édesapja — vadászatra ment, a nagymama ágyban fekvő súlyos beteg, aki sóhajtoz, köhéccsel és a halált emlegeti, pedig a szobában sötét van, csak a tükör lapja villog ki a homályból. Nem lehet odahaza maradni ilyenkor. Ejjön azért Margitkáékhoz, ahol sok gyerek és a gyermekeknek anyjuk van, aki átmege a szomszédba esténként, hogy zavartalanul dolgozhassanak a kicsinyek.

Lápesi Jolánka behúzódik a diván szögletébe és nézi, hogyan csillog, ragyog a tű a szorgalmas kis kezekben. A konyhából behallatszik a cselédleány dudolgatása és ő elgondolja hogyan fog meghalni nagymama is, hogy ravatalozzák föl sárgalángu gyertyák közé, hogyan temetik el fagyos, rögös földbe. És akkor Jolánka kolostorba kerül, papa mondta. Gyermekek rémálmával télt képzeletében megtelepednek a Rozi dadától hallott borzongó történetek nap hosszat való imádkozásról, bűjtől, sötét czellákról, szögekkel kivert flagellumokról.

Margitka unja meg a munkát legelőbb. Félreteszi a hímzést, előkeresi könyvei közül Argirus csodás történetét és lapozgatja a könyv aranyzegélyű finom lapjait. Akkor Jolánka fölkel a helyéről, odalopózik Margitkához és félénken a vállán keresztül belenéz ő is abba a drága szép könyvbe.

A csengő-bongó szép rimék beleveszik magukat abba az okos kis fejcskébe, melyben lassanként felváltja a zárda félhomályát tündérország aranykódós világa. De Margitka megunja az olvasást is csakhamar. Félreteszi a

könyvet és belékeveredik a kicsinyek síró verekedésébe, melyet az előszobában megszólaló csemetyű hangja szakaszt meg. Erre abbabagyják a sírást és sikongva csörtetnek ki a szobából, míg Irénke és Sárika gyorsan széjjelrebbennek, hogy eldugják a papucsot, asztalfutót, Jolánka pedig megremeg, hátha érte jönnek már?

Nem a mama jött, sem a Jolánkáék cselédje, hanem a házmester, akit a gyermekek tegnapielőtti szereplése óta per „Mikulás“ szó litanak. Mikulás a mamával szeretne beszélni, de ma Cselényiékénél van. Mikulás szívesen elmenne, de nem engedik. Margitka, Sárika megmutogatják neki az apának és édes mamának szánt karácsonyi ajándékokat, Kálmus meg Gizike kérték, építsen nekik egy tornyos palotát a rokkant építőkövekből, amit Mikulás hosszas keresés után még is tesz.

A nagy gyerekek dolgoznak tovább, Jolánka meg tanakodik magában, illendő volna-e vajjon kölcsönkérni Margitkától az Argirust? Hátha nem adja ide? Azt fogja hinni, hogy to lakodó. De hátha mégis ideadja? Végtére is rászánta magát, hogy elkéri a könyvet.

— Édes Margitkám, kérem adja kölcsön az Argirust.

Markitka félben hagyja a munkát, csodálkozó komoly arccal vág, hogy az a félnék Jolánka ki merete nyitni a száját. Aztán előhózza megint a könyvet és oda adja a barátjának fontoskodva:

— Lásza, itt a huszonegyedik lapon van egy tintafolt, azonkívül egészen tiszta... de nem! itt a kép alatt is van egy kis paczka, hanem azt ki lehet radírozni. Több nincs. Szívesen oda adom magának, de vigyázzon rá édes Jolánkám.

Margitka folytatta kezimunkáját, a kályha előtti tornyos palota gyorsan épül Mikulás keze alatt, odakünn pedig megszólal a villamos csemetyű megint.

A gyermekek széjjelfutnak hirtelen, ki jobbra, ki balra. Mama belép — nyomában a Jolánkáék cselédje.

— Magácskáért jöttek Jolánka — mondja a mama és Jolánka elborult arccal öltözködik aztán sorra bucsuzik mindeniktől.

— Szervusz Margitka, Irénke, Sárika... Kálmus, Gizike pá... kezeit csókolom néni. Az ajtóban visszafordul még egyszer.

— Jaj Istenkém az Argirus! Majdnem itt felejtettem.

Mikor kiérnek az utcára, fázósan kapaszkodik a Mari karjába és nem meri megkérdezni, otthon van-e édes apja, mert fél, hogy azt a feleletet kapja, hogy nincs otthon. De mikor kiérnek az Almássy térre, és áthaladnak a kopasz cserjékkel borított, fény élküli piacon, nem bírta magát tovább tartani és megszólal halkán, reszkető hangon:

— Hezsjött már édes apa?

— Haza, haza...

Es ekkor szeretne felujongani örömben, akkor kezdi érezni, hogy fáznak a lábai a késlekedni vágyó lassu menéstől és neki indul szapor lépéssel, mert alig várja már, hogy otthon legyen édesapjánál, aki világot gyújt a sötét szobába, tréfál és megnevetteti a halálváró, köhécselő nagymamát.

Közgazdaság

A talaj és részei

Irta: Lovass Jenő.

Bármily talajt megnézünk, azt fogjuk látni, hogy az legnagyobb részt ásványi részekből s állati és növényi maradványokból áll. A talaj kepződése elmálás és korhadás következtében létesült és hogy ezen elmálás és korhadás megtörténhetett, köszönhetjük a hidegnek, melegnek, nedvességnek és a mindent bőcsen elrendezni tudó Istennek. A természettanból tudjuk azt, hogy a meleg a testeket kitágítja, a hideg pedig azokat összehuzza. Ennek az alapján történt az, hogy egyes testek a meleg

ség által kitágultak és hirtelen beállt kihülés következtében összehuzódtak. Ezek természeti rendszer alapján lassan-lassan létre jött az elmálás. A víz mint jég s hideg eső is csinált a testekben rombolást és segítő társa lett ez által a melegnek és hidegnek. Ha a növények vagy állati rostos anyagok erjedésbe mennek s rothadnak, a korhadás beáll. Az elmálás s korhadás folytonos a természet munkarendjében. A korhadás által képződnek a talajok.

Az elmálás és korhadás következtében elő állt talaj összekeveredett egymással és alkotja, képezi a mai talajt. A talaj különböző vegyületei s tulajdonságai folytán más-más elnevezéssel bír — és ezen elnevezésnél az ásványi részek a határozók. Így:

1. Azon talajt, melyben sok homok vagy kovany van, homokos talajnak nevezzük, ha pedig az anyag félannyi homokkal van összekeveredve, homagnak mondjuk. A homok és homag talaj laza, könnyű művelésű talajnak nevezetük. Az ilyen tulajdonságu talaj a vizet magába eresztí, de könnyen ki is bocsájtja, a trágyát hamar megemésztí s alig táplálja belőle a növényt egy évig; ezért több ízbeni azaz gyakori trágyázást igényel, mely trágyázás vékonyan történjék. Iekább mélyen behatoló gyökeres növényeket ültessünk bele, jobban díszlik benne a zab és rozsa, mint a buza s árpa. Altalában a homokos talajról elmondhatjuk azt, hogy hasonlít a pazarló emberhez.

2. Azon talajt, melyben tulnyomó rész az agyag — agyagos talajnak hívjuk. Az agyagos talaj kötött természetű, szárazságban összehuzódik és megreped; nedves időben tapad és rosszul munkálható. Hideg természetű fogva, heves trágyákkal kell javítani pl. ló, juh, kecske és számar trágyákkal. A levegőt, világosságot és meleget nem veszi s eresztí magába. Ezen tulajdonságánál fogva a benne lévő trágya igen lassan korhad el, miért is az agyagos földet ritkán, de erősen szokták trágyázni.

3. Az olyan talajt, mely száraz időben fehéres színű, nedves időben barnás és itt-ott apró csigahéjak is láthatók benne, meszes talajnak hivatik. Tulajdonságai köze tartozik az, hogy a vizet magába szívja, de gyorsan ki is

bocsájtja, munkálata nem könnyű, sem nehéz, a trágyát nem emésztí oly gyorsan, mint a homok talaj. A pillangós virágnak ezen talaj-nemet kiválóan szeretik.

4. Vannak egyes vidékek, hol a talaj nedves felülete kiszárad és szürkés, piszkos fehér színt ölt, az ilyen földet szikes talajnak nevezik. Munkálata igen rossz és sok esetben nem is munkálható. Legjobban meg lehet javítani szalma pernyével, mivel a penye némi barátságot kölcsönöz neki.

5. Ha a talaj színe feketés s kezünk véve kevés nyomás alatt szétporlad, akkor az ilyen földnek neve televény- vagy korhanyföld. A korhany föld anyagát elkorhadt állatok és növények képezik. Tulajdonságai közé tartozik az, hogy száraz időben laza, nedves időben kötött. A vizet mohón magába szívja és az ásványi sókat magába tartva: csakis a növények gyökereinek adja át. Amely kertnek talaja ilyen, abban bátran vethetünk mindent, fáradtságunknak bő áldás leend jutalma.

Az értelmes gazdák legjobb talajnak tartják azt, amelyben a következő talaj-alkatrészek vannak meg a következő arányban: agyag 30 rész, homok 30 rész, mész és magnésia 20 rész és korhany 20 rész.

Minden tudnivaló földművelő szereti tudni azt, hogy földjében milyen talaj alkotó részek vannak és azok mily arányban vannak elosztva. Hogy ezt megtudhassuk, lemérünk egy kilogram talajt és ezen kimért mennyiséghez töltünk két liter vizet, melyet üvegedénybe jól összekeverünk. Idő múltával, ha leülepedett, látni fogjuk, hogy az edény fenekén az első réteg homok, felette agyag, a felett mész és végül korhany fog lerakodni. Ha időnk engedi, most már könnyen kiszámíthatjuk, hogy egy kilogram földbe mily súlyarányba vannak meg a különböző földnemek.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Diamant Manó.

Huzás már 1899. január hó 4-én.

MINDEN SORSJEGYUTANFIZETÉS NÉLKÜL
MIND A 6 HUZASON JATSZIK.

ÚSÁGIRÓK SORSJÁTÉKA

FŐNYEREMÉNY
100.000
KORONA

5 NYEREMÉNY 20.000 KORONA

ÖSSZES NYEREMÉNYEKET KIVÁNTATRA 20% LEVONÁSSAL

AVALLALAT KÉSZPÉNZBEN VISSZAVASÁROLVA

EGY SORSJEGY ÁRA: 1 KORONA

Sorsjegyek helyben a nyomdában kaphatók.

TORONTALI SZÖNYEGGYÁR RÉSZV. TÁRS.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: Kézszel csomózott szmirna szőnyegeket, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boudoir- és nappali részére mindenféle ragyság és stílusban, bármely rajz szerint; hollandi futószőnyegeket keleti (karamani) függönyöket, torontali szerb szőnyegeket (Tyilin) terítőket, függönyöket, divánátvetőket stb részére.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 4. szám.

Dusan fölszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítőket, takarók, ablakvédők, szoba- és lópkroczok.

Nyomatott Weisz Ignác könyvnyomdájában Mindszentben